

ПРИКАЗ

Дајана Лазаревић*

докторанд

Институт за политичке студије, Београд

**НЕОЛИБЕРАЛНИ МИТОВИ И НОВИ СВЕТСКИ ПОРЕДАК У
ИСТРАЖИВАЊИМА ДР МИШЕ СТОЈАДИНОВИЋА**

Stojadinović Miša. 2024. Neoliberal Myths and Reshaping the Contemporary World Order. Thunder Bay : Pixia Literary Workshop : Amazon : Kindle. ISBN 979-8329-856-68-2.

У складу са ранијим научним истраживањима др Мише Стојадиновића, и у новој књизи на енглеском језику акценат је стављен на проучавање неолиберализма, начина живота и функционисања неолибералног друштва. Узрочно-последичним везама сагледава се тзв. Нови светски поредак, савремена светска геополитичка ситуација и дају се објективне прогнозе за будућност, у складу са методологијом истраживачког рада.

Др Миша Стојадиновић, научни саветник, иза себе има објављене две научне монографије, захваљујући којима можемо пратити његова проучавања неолиберализма: „Политички митови неолиберализма”¹, и „Анатомија неолибералног светског поретка”², и објављене у оквиру научно-истраживачке делатности Института за политичке студије, Београд. Стога, нова књига „Neoliberal Myths and Reshaping the Contemporary World Order”³ представља природни наставак својих претходница, додатна и проширена истраживања, која ће свакако бити од велике користи и другим истраживачима које интересују дефинисане теме.

* dajanalazarevic93@gmail.com

¹ Миша Стојадиновић и Живојин Ђурић, *Политички митови неолиберализма*, Београд : Институт за политичке студије, 2017. ISBN 978-86-7419-295-5.

² Миша Стојадиновић и Живојин Ђурић, *Анатомија неолибералног светског поретка*, Београд : Институт за политичке студије, 2021. ISBN 978-86-7419-352-5.

³ Miša Stojadinović, *Neoliberal Myths and Reshaping the Contemporary World Order*, Thunder Bay : Pixia Literary Workshop : Amazon : Kindle, 2024. ISBN 979-8329-856-68-2.

Књиге др Стојадиновића колико су намењене научној јавности, толико су и ширим народним масама. Склоност ка „учитељском објашњавању” и дидактичкој поруци је очигледна, а тежи се разбијању митова неолиберализма, приказивању истине иза обећаних (а неиспуњивих) ултимативних слобода и демократије и утицају истих на савремено друштво. Аутор јасно и недвосмислено објашњава да је најчешћи мит у неолибералном друштву – постојање демократије у истом. Међутим, ако је демократија у бити – друштвена једнакост, можемо ли говорити о једнакости у друштву у којем се капитал слива у руке малобројних (или речником холивудских филмова – „посебних” и „одабраних”) људи?

Још једна велика заблуда неолиберализма јесте – слобода. Кажу да основни принцип неолиберализма почива на људским слободама, али оне су ипак остале само ствар теорије. Пракса је, како кажу стручњаци, што анализира и аутор књиге, показала да се у неолибералним друштвима управо поништавају бројне слободе. Узмимо у обзир и сељачке и радничке протесте који се одржавају последњу деценију широм западног (слободног и уређеног?) света, и у САД, Великој Британији, Француској – од којих су неки били и изразито насилни. А шта захтевају учесници ових протеста, ако не баш оно што су захтевали радници деценијама пре њих, а то су: веће плате, бољи третман власти, уређено радно време, заштита од злостављања на раду, помоћ пољопривредницима и оно што је најтеже добити – поштовање.

Горе објашњени феномен доводи до следеће парадоксалне ситуације. Поништавањем обећаних слобода и једнакости, сељачко-радничка класа се окреће љутом непријатељу капитализма и неолиберализма, а то је – марксизам.

Углавном су уврежена мишљења да је марксизам екстремни покрет који води ка „пролетерској” револуцији и, бар је тако било у прошлости у одређеним државама, победи дуго угњетавање сељачко-радничке класе. Међутим, показало се да је окретање марксизму у неолибералним друштвима ствар „пуке нужде”, како би се простим језиком рекло, будући да радници теже само да заштите своја права, не нужно да направе друштвени преврат. Узмимо у обзир и постојање социјалистичких, марксистичких и комунистичких покрета и партија широм западног света које деценијама сведоче о наведеном.

Др Стојадиновић у својим истраживањима доста пажње посвећује и јавном мњењу. Кроз анализе бројних анкета и истраживања на читав спектар тема – сагледава се поглед „обичних” људи на бројне важне теме: однос науке и технологије; тренутно најозбиљније светске проблеме; предности заштите животне средине у односу на економски развој; спремности на предузимање политичких акција; односу државне и приватне својине; односу према својој нацији, држави, европским интеграцијама; забринутости

због избијања могућег рата итд. Анкетирани потичу из разних држава света, што истраживањима даје веродостојнији и глобални ниво: Алжир, Аргентина, Јерменија, Аустралија, Азербејџан, Бахреин, Белорусија, Бразил, Колумбија, Чиле, Кина, Кипар, Еквадор, Египат, Естонија, Грузија, Немачка, Гана, Хонг Конг, Индија, Ирак, Јапан, Јордан, Казахстан, Кувајт, Киргизија, Либан, Либија, Малезија, Мексико, Мароко, Холандија, Нови Зеланд, Нигерија, Пакистан, Палестина, Перу, Филипини, Пољска, Катар, Румунија, Руска Федерација, Руанда, Сингапур, Словенија, Јужна Африка, Јужна Кореја, Шпанија, Шведска, Тајван, Тајланд, Тринидад и Тобаго, Тунис, Турска, Украјина, САД, Уругвај, Узбекистан, Јемен и Зимбабве.

Наравно, када говоримо о јавном мњењу, др Стојадиновић анализира и одговоре анкетираног узорка из Србије. Ослањајући се на податке ЦЕСИД-а, аутор наводи следеће: 31% анкетираних је изгубио поверење у политичке партије, те се политички не ангажују; за разлику од њих 65% анкетираних људи сматрају да се ангажовање у политичком животу заснива на личној користи. Такође, ослања се и на анкетна истраживања која је спровео Институт за политичке студије, Београд, 2016. године у Србији. Истраживања су показала да 21,9% људи страхује од могућности избијања рата у свету због глобалних политичких превирања, а 26,6% људи страхује од могућности избијања рата на Балкану из истих разлога. Такође, 48,5% грађана Србије према свом политичком опредељењу именује Евроазијски савез, док 26,6% именује Европску унију; а према војном опредељењу, 53,4% поклања поверење Евроазијском савезу, док 19,4% – Европској унији.

Др Стојадиновић сагледава и положај словенских народа у вртлогу евро-атлантских интеграција, шта им то доноси и како утиче на њихове појмове нације и државности. Акценат се ставља на Србију и српски народ и њихову позицију у тренутној геополитичкој ситуацији. Прецизније да одредимо, аутор почиње своје анализе од Сретењског устава и зачетка српске уставности, па до данашњег дана. Анализира и утицаје Истока и Запада, судар два начина живота и погледа на свет и њихових одјека у савременом српском друштву.

Наравно, овакво научно штиво заслужује да буде преведено на енглески језик и представљено, рекли бисмо, светској научној и широј јавности. И свакако представља залет аутора у истраживањима на наведене теме, којих ће у будућности сигурно бити још више.

Предговор књизи и кратку анализу Стојадиновићеве политиколошке мисли написао је др Зоран Милошевић, научни саветник.⁴ Књига је припремљена и штампана у Литерарној радионици „Пиксиа” у граду

⁴ Zoran Milošević, “A few words before...” *Neoliberal Myths and Reshaping the Contemporary World Order*, Thunder Bay : Pixia Literary Workshop : Amazon : Kindle, 2024, 7-10.

Тандер Беју у Канади, а доступна је на неколико платформи за читање електронских књига.

Литература:

Zoran Milošević, "A few words before..." *Neoliberal Myths and Reshaping the Contemporary World Order*, Thunder Bay : Pixia Literary Workshop : Amazon : Kindle, 2024, 7-10.

Miša Stojadinović, *Neoliberal Myths and Reshaping the Contemporary World Order*, Thunder Bay : Pixia Literary Workshop : Amazon : Kindle, 2024. ISBN 979-8329-856-68-2.

Миша Стојадиновић и Живојин Ђурић, *Анатомија неолибералног светског поретка*, Београд : Институт за политичке студије, 2021. ISBN 978-86-7419-352-5.

Миша Стојадиновић и Живојин Ђурић, *Политички митови неолиберализма*, Београд : Институт за политичке студије, 2017. ISBN 978-86-7419-295-5.